

V Bruseli 15. apríla 2026
(OR. en)

8202/26

FIN 528
ECOFIN 472
UEM 145
RESPR 23
CADREFIN 154

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 15. apríla 2026

Komu: Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: COM(2026) 164 final

Predmet: SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE
Polročná správa o vykonávaní operácií týkajúcich sa vypožičiavania si prostriedkov, riadenia dlhu a súvisiacich operácií poskytovania úverov podľa článku 13 vykonávacieho rozhodnutia Komisie C(2023) 8010
1. júl 2025 – 31. december 2025

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2026) 164 final.

Príloha: COM(2026) 164 final

V Bruseli 14. 4. 2026
COM(2026) 164 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**Polročná správa o vykonávaní operácií týkajúcich sa vypožičiavania si prostriedkov,
riadenia dlhu a súvisiacich operácií poskytovania úverov podľa článku 13
vykonávacieho rozhodnutia Komisie C(2023) 8010**

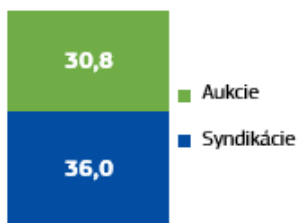
1. júl 2025 – 31. december 2025

Obsah

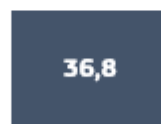
1.	Zhrnutie	3
2.	Úvod.....	4
3.	Vykonávanie operácií vypožičiavania si prostriedkov v druhom polroku 2025	5
4.	Náklady na financovanie a náklady na riadenie likvidity	9
5.	Ďalšie míľniky v druhom polroku 2025.....	12
6.	Výhľad týkajúci sa emisií na prvý polrok 2026.....	12

FINANCOVANIE ZÍSKANÉ V DRUHOM POLROKU 2025

Dlhopisy EÚ – 66,8 mld. EUR

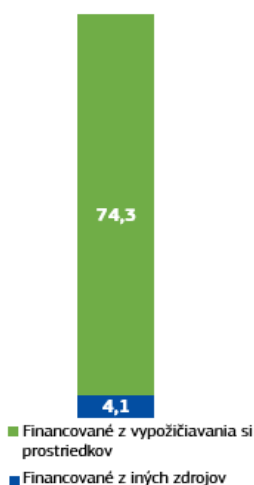

Nesplatené pokladničné poukážky EÚ k 31.12.2025

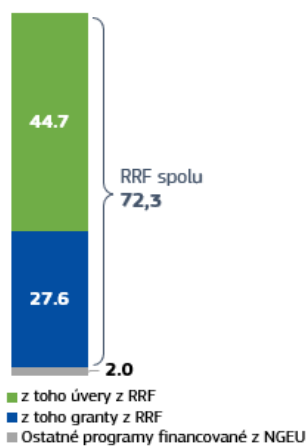

POUŽITIE PRÍJMOV Z VYPOŽIČIAVANIA SI PROSTRIEDKOV V DRUHOM POLROKU 2025

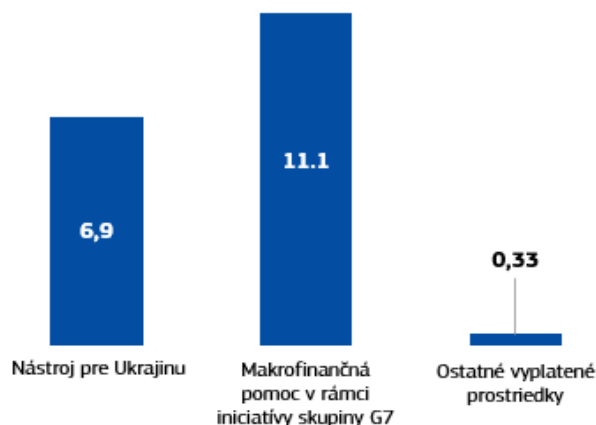
NGEU spolu 78,4 mld. EUR

Podiel NGEU financovaný z vypožičiavania si prostriedkov

Ostatné programy

NESPLATENÉ DLHOPISY EÚ

k 31. 12. 2025

Spolu 702,1 mld. EUR

Spolu 565,7 mld. EUR v dlhopisoch v rámci jednotného prístupu k financovaniu*

■ 136,4 mld. EUR back-to-back

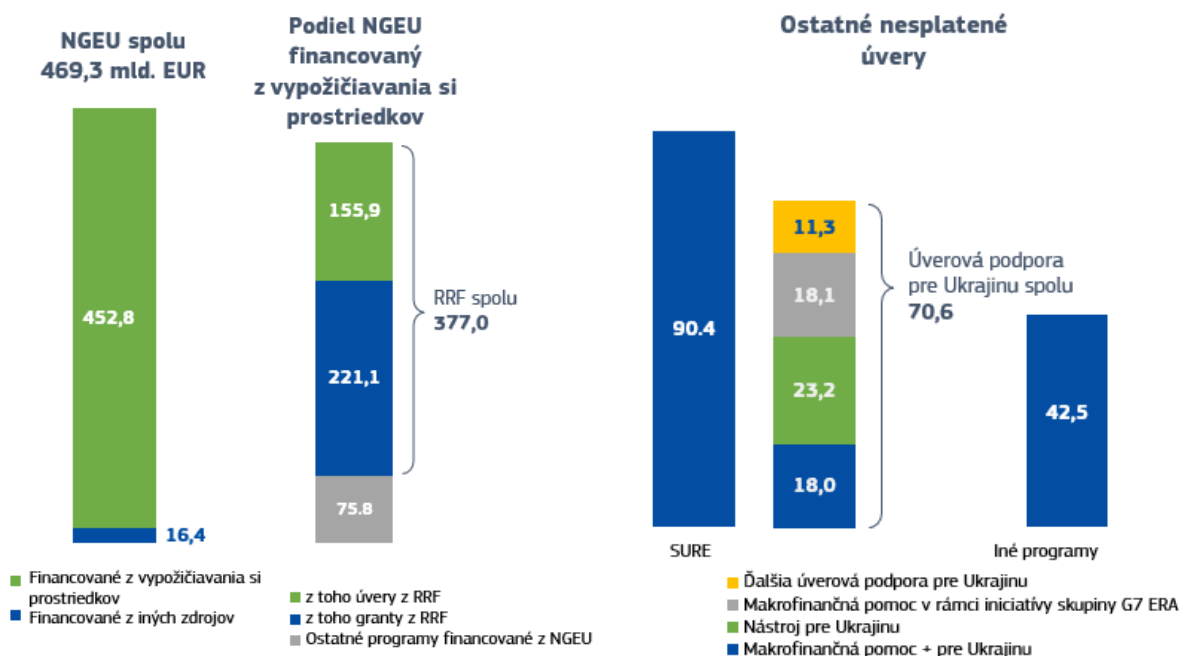
■ 487,2 mld. EUR v tradičných dlhopisoch EÚ

■ 78,5 mld. EUR v zelených dlhopisoch NxtGenerationEU

* Zahŕňa príjmy z predčasného splatenia úveru z EFSM.

GRANTY A NESPLATENÉ ÚVERY FINANCOVANÉ Z VYPOŽIČIAVANIA SI PROSTRIEDKOV

k 31. 12. 2025

Všetky sumy v mld. eur

KLÚČOVÉ FAKTY o druhom polroku 2025

- Štyrmi syndikáciami a šiestimi aukciami sa získalo 66,8 mld. EUR s priemernou splatnosťou približne 12 rokov.
- Väčšina finančných prostriedkov sa použila na nástroj NextGenerationEU (74,3 mld. EUR) a na podporu Ukrajine (18,0 mld. EUR), pričom ďalšie prostriedky sa vyplatili v rámci programu makrofinančnej pomoci pre Jordánsko (250 mil. EUR), Nástroja na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán (65,8 mil. EUR) a Nástroja na podporu reforiem a rastu pre Moldavsko (18,9 mil. EUR).
- Náklady na financovanie:
 V prípade nástroja NextGenerationEU: 3,32 % v druhom polroku 2025 oproti 3,24 % v prvom polroku 2025.
 V prípade Nástroja na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán: 2,72 % oproti 2,85 % v prvom polroku 2025.
 V prípade ostatných programov (bez časových komponentov): 2,76 % na Nástroj pre Ukrajinu, 2,54 % na úver v rámci makrofinančnej pomoci ako súčasť iniciatívy skupiny G7 v oblasti úverov urýchľujúcich využitie mimoriadnych príjmov (ERA), 2,73 % na Nástroj na podporu reforiem a rastu pre Moldavsko a 2,79 % na úver v rámci makrofinančnej pomoci pre Jordánsko.

1. Zhrnutie

V druhom polroku 2025 získala EÚ prostredníctvom štyroch syndikácií a šiestich aukcií 66,8 mld. EUR v rámci dlhodobého financovania. Z tejto sumy sa 3,4 mld. EUR získalo prostredníctvom zelených dlhopisov NextGenerationEU. Ku koncu roka 2025 mala EÚ nesplatených 702,1 mld. EUR v dlhopisoch EÚ (s priemernou zostávajúcou splatnosťou zhruba 12 rokov), z čoho 78,5 mld. EUR tvorili zelené dlhopisy NextGenerationEU. Nesplatené pokladničné poukážky EÚ predstavovali na konci roka 2025 sumu 36,8 mld. EUR, čo je nárast oproti 33,3 mld. EUR k 30. júnu 2025.

Komisia získala v roku 2025 celkovo 152,6 mld. EUR v dlhopisoch EÚ vrátane 85,8 mld. EUR získaných v prvom polroku. Ide o dosiaľ najvyššiu ročnú emisiu EÚ, ktorá nadväzuje na stabilný nárast v predchádzajúcich rokoch (zo 120 mld. EUR v roku 2023 na 140 mld. EUR v roku 2024).

Dlhopisy emitované EÚ naďalej ťažili zo silného dopytu investorov, pričom výnosy z dlhopisov EÚ sa v porovnaní s väčšinou európskych štátnych dlhopisov znížili. V kontexte nestálych trhových podmienok, ktoré ovplyvňujú všetkých emitentov, sa priemerné náklady EÚ na financovanie¹ mierne zvýšili na 3,32 % v porovnaní s 3,17 % v prvom polroku 2025.

Na realizáciu investícií a reforiem v rámci nástroja NextGenerationEU sa v druhom polroku 2025 vyplatilo 74,3 mld. EUR z výnosov z emisií, čo predstavuje výrazný nárast oproti sume 12,8 mld. EUR vyplatenej v prvom polroku 2025. Ukrajina celkovo získala 18,0 mld. EUR z Nástroja pre Ukrajinu a programu makrofinančnej pomoci v rámci iniciatívy skupiny G7 ERA. Okrem toho sa výnosy z vypožičiavania si prostriedkov použili na financovanie úveru vo výške 250 mil. EUR v rámci programu makrofinančnej pomoci pre Jordánsko, úveru vo výške 18,9 mil. EUR v rámci Nástroja na podporu reforiem a rastu pre Moldavsko a úverov vo výške 65,8 mil. EUR pre Albánsko, Severné Macedónsko a Čiernu Horu v rámci Nástroja na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán.

V druhom polroku 2025 došlo aj k splácaniu nesplatených úverov. Lotyšsko splatilo 200 mil. EUR v rámci nástroja platobnej bilancie a deväť členských štátov splatilo 8 mld. EUR v rámci programu SURE. Okrem týchto pravidelných splátok Portugalsko predčasne splatilo 2,5 mld. EUR v rámci Európskeho finančného stabilizačného mechanizmu (EFSM).

Rok 2025 sa skončil zvýšením likvidity v držbe na úroveň 65,2 mld. EUR s cieľom pripraviť sa na vysoký objem vyplácania prostriedkov predpokladaný v roku 2026 na financovanie nástroja NextGenerationEU a nového Nástroja bezpečnostnej akcie pre Európu (SAFE). Tieto hotovostné zostatky viedli z dôvodu ich dlhodobého profilu financovania k nákladom na riadenie likvidity vo výške približne 295 mil. EUR. Komisia tieto dočasné hotovostné zostatky aktívne spravuje s cieľom minimalizovať náklady na ich držbu, čím sa ročné náklady znižujú zhruba o 85 mil. EUR.

Každé nahromadenie hotovostných zostatkov je dočasné. Veľké objemy financovania si vyžadujú pravidelný a predvídateľný harmonogram emisií, a preto Komisia rozkladá svoje emisie na trhy v priebehu času, aby dosiahla čo najvýhodnejšie podmienky financovania. Vyplácanie prostriedkov zároveň závisí od špecifík realizácie každého podporovaného programu, čo môže niekedy viesť ku koncentrácii potrieb vyplácania v určitých obdobiach roka, a tým k dočasnému

¹ Na základe metodiky alokácie nákladov stanovenej vo vykonávacom rozhodnutí Komisie (EÚ) 2024/1974.

hromadeniu likvidity v likvidnom vankúši Komisie. S blížiacim sa termínom ukončenia vyplácania prostriedkov v rámci nástroja NextGenerationEU v roku 2026 dôjde k postupnému vyrovnaniu prísunu finančných prostriedkov a ich odlivu.

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch predložila Komisia v decembri 2025 svoj plán financovania na prvý polrok 2026. S prihliadnutím na očakávané vyplácanie prostriedkov v rámci nástroja NextGenerationEU, nástroja SAFE a ďalších programov oznámila Komisia cieľový objem emisií dlhopisov v prvom polroku 2026 vo výške do 90 mld. EUR.

Následne sa Európska rada na zasadnutí, ktoré sa konalo 18. až 19. decembra 2025, dohodla na úverovom programe pre Ukrajinu v objeme 90 mld. EUR, ktorý sa má financovať prostredníctvom vypožičiavania si prostriedkov EÚ v rokoch 2026 a 2027. Na uspokojenie týchto nových potrieb financovania využije Komisia celú škálu nástrojov financovania, ktoré má k dispozícii, v rámci jednotného prístupu k financovaniu, a to obozretným spôsobom ústretovým k trhu.

Komisia v decembri 2025 uverejnila aj vydanie výročnej [správy o alokácii zo zelených dlhopisov NextGenerationEU a ich vplyve](#) za rok 2025, ktorá obsahuje aktualizované informácie o alokácii výnosov z emisie zelených dlhopisov NGEU a o ich odhadovaných skutočných a očakávaných vplyvoch na klímu. V správe sa poukazuje na nárast emisie zelených dlhopisov NGEU, v prípade ktorých dosiahol nesplatený dlh sumu 78,5 mld. EUR. Zároveň sa v nej odhaduje, že toto financovanie umožňuje zabrániť emisiám skleníkových plynov v objeme zhruba 14 mil. ton CO₂ ročne, čo je v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi výrazné zlepšenie.

2. Úvod

Komisia si v mene EÚ vypožičiava finančné prostriedky už viac ako 40 rokov. Za posledných šesť rokov došlo k výraznému zvýšeniu emisie dlhopisov zo strany EÚ, keďže EÚ sa pri financovaní rozsiahlych programov, ako je SURE², NextGenerationEU a finančná pomoc Ukrajine (makrofinančná pomoc+, Nástroj pre Ukrajinu a úver v rámci makrofinančnej pomoci ako súčasť iniciatívy skupiny G7 ERA), spolieha na kapitálové trhy.

V tejto polročnej správe³ sa skúma vykonávanie operácií vypožičiavania si prostriedkov v období od 1. júla 2025 do 31. decembra 2025. V správe sa uvádza aj výhľad pre emisiu dlhopisov EÚ v prvom polroku 2026. Nehodnotí sa v nej, ako sa výnosy z emisie dlhopisov EÚ vrátane zelených výdavkov používajú, pretože to je predmetom samostatných správ podľa nariadení, ktorými sa riadia jednotlivé nástroje⁴.

² Európsky nástroj dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE).

³ Vypracovanej podľa článku 13 vykonávacieho rozhodnutia Komisie C(2023) 8010 o dojednaniach na vykonávanie jednotného prístupu k financovaniu pre operácie vypožičiavania si prostriedkov a riadenia dlhu.

⁴ Pozri napríklad výročné správy o [Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti](#) a [makrofinančnej pomoci](#) a [správu o alokácii zo zelených dlhopisov NextGenerationEU a ich vplyve](#).

V súlade s odporúčaním Európskeho dvora audítorov z júna 2023⁵ sa v prílohe k tejto správe uvádzajú ukazovatele na monitorovanie vykonávania zastrešujúcej stratégie riadenia dlhu, ktorou sa riadi⁶ uplatňovanie jednotného prístupu Komisie k financovaniu⁷.

3. Vykonávanie operácií vypožičiavania si prostriedkov v druhom polroku 2025

V nasledujúcich oddieloch sa uvádzajú kľúčové aspekty operácií Komisie týkajúcich sa vypožičiavania si prostriedkov a poskytovania úverov v druhom polroku 2025. Ďalšie ukazovatele použité na monitorovanie vykonávania stratégie financovania Komisie sú stanovené v prílohe.

VYKONÁVANIE OPERÁCIÍ FINANCOVANIA V DRUHOM POLROKU 2025

Komisia získala v druhom polroku 2025 celkovo 66,8 mld. EUR v dlhopisoch EÚ⁸ vrátane 3,4 mld. EUR v zelených dlhopisoch NGEU. Priemerná splatnosť bola zhruba 12 rokov, čo je podobné priemernej splatnosti finančných prostriedkov získaných v prvom polroku 2025.

Komisia využila štyri syndikácie (54 % získanej sumy) a šesť aukcií (46 % získanej sumy). Dlhopisy EÚ sa počas šesťmesačného obdobia emitovali pravidelne, pričom sa zohľadnili trhové podmienky likvidity a zároveň sa zaistila pravidelná prítomnosť na trhu.

K 31. decembru 2025 predstavoval celkový nesplatený dlh EÚ 738,9 mld. EUR. Nesplatené dlhopisy EÚ predstavovali celkovo 702,1 mld. EUR, z toho 565,7 mld. EUR emitovaných v rámci jednotného prístupu k financovaniu. Celková hodnota nesplatených zelených dlhopisov NGEU bola 78,5 mld. EUR. Okrem toho mala EÚ na konci decembra 2025 nesplatené úvery vo výške 36,8 mld. EUR vo forme pokladničných poukážok EÚ.

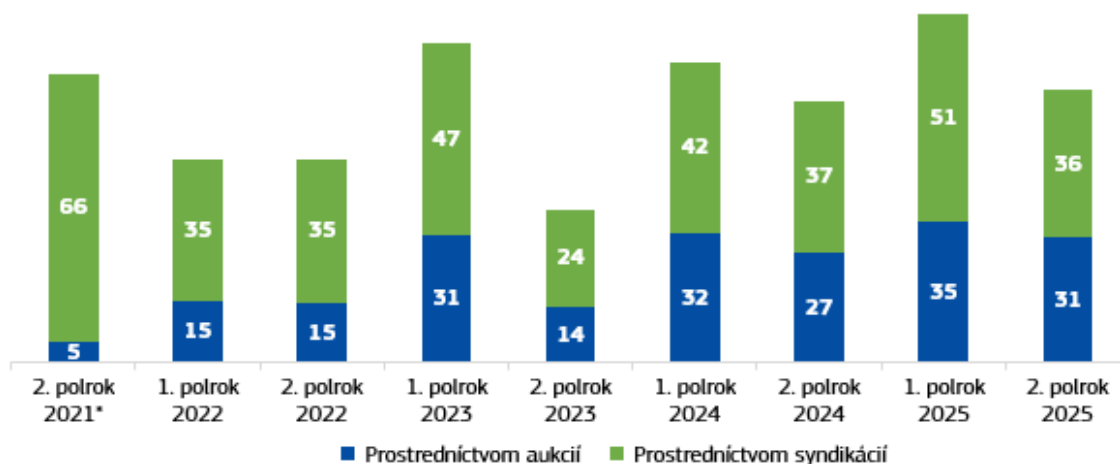
⁵ [Osobitná správa 16/2023: Riadenie dlhu v rámci NGEU v Komisii a odpovede Komisie.](#)

⁶ Zastrešujúca stratégia riadenia dlhu je opísaná v [polročnej správe o vykonávaní operácií EÚ týkajúcich sa vypožičiavania si prostriedkov a poskytovania úverov od 1. januára 2023 do 30. júna 2023.](#)

⁷ Pri všetkých programoch pred nástrojom NextGenerationEU uplatňovala Komisia prístup nadväzného financovania (*back-to-back*), pričom emitovala dlhopisy a výnosy prevádzala priamo prijímateľským krajinám za rovnakých podmienok, aké dostala (teda s rovnakou úrokovou sadzbou a splatnosťou). Keď Komisia v roku 2021 zriadila nástroj NextGenerationEU, prijala diverzifikovanú stratégiu financovania, akú uplatňujú najväčší štátni emitenti v eurozóne, pričom na uspokojenie dlhodobých a krátkodobých potrieb financovania využíva rôzne nástroje financovania (dlhopisy EÚ a pokladničné poukážky EÚ), ako aj techniky financovania (syndikácie a aukcie). V decembri 2022 Parlament a Rada zmenili článok 220a nariadenia o rozpočtových pravidlách s cieľom umožniť Komisii rozšíriť diverzifikovanú stratégiu financovania na ďalšie programy EÚ týkajúce sa vypožičiavania si prostriedkov, čím sa vytvoril jednotný prístup k financovaniu všetkých programov EÚ týkajúcich sa vypožičiavania si prostriedkov a poskytovania úverov, v rámci ktorého EÚ emituje dlhopisy EÚ s jednotným označením namiesto samostatne denominovaných dlhopisov pre jednotlivé programy, ako sú NextGenerationEU, SURE a makrofinančná pomoc.

⁸ Tak ako v predchádzajúcich polrokoch, rozdiel oproti cieľu plánu financovania (70 mld. EUR v druhom polroku 2025) je spôsobený nižšou alokáciou konečných súm získaných prostredníctvom aukcií dlhopisov zo strany Komisie s cieľom zabezpečiť čo najatraktívnejšie podmienky financovania pri týchto transakciách vzhľadom na prevládajúce ponuky.

Graf 2: Objem dlhopisov EÚ emitovaných v rámci jednotného prístupu k financovaniu (v mld. EUR)

* Prvé dve transakcie v rámci nástroja NextGenerationEU sa uskutočnili v júni 2021, ale zahrnuli sa do číselných údajov za druhý polrok 2021, pretože boli súčasťou rovnakého plánu financovania ako transakcie z druhého polroka 2021.

Všetky sumy v mld. EUR

VYPLATENÉ PROSTRIEDKY

Komisia v druhom polroku 2025 použila výnosy z vypožičiavania si prostriedkov na vyplatenie celkovej sumy 92,6 mld. EUR na všetky politiky spolu. 74,3 mld. EUR sa použilo na nástroj NextGenerationEU a z toho 72,3 mld. EUR sa použilo na financovanie národných plánov obnovy a odolnosti členských štátov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Túto sumu možno rozdeliť na 27,6 mld. EUR vo forme grantov pre 17 členských štátov a 44,7 mld. EUR vo forme úverov pre osem členských štátov. Tieto finančné prostriedky na Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti boli vyplatené v priemere do šiestich pracovných dní. Zvyšných 2,0 mld. EUR sa použilo na financovanie programov riadených na úrovni EÚ a podporovaných z nástroja NextGenerationEU ⁹¹⁰.

Komisia v druhom polroku 2025 takisto vyplatila 18,0 mld. EUR Ukrajine, z toho 6,9 mld. EUR v rámci Nástroja pre Ukrajinu a 11,1 mld. EUR v rámci programu makrofinančnej pomoci pre Ukrajinu, ktorý je súčasťou iniciatívy skupiny G7 ERA.

⁹ Sem patria programy Platforma strategických technológií pre Európu (STEP), Horizont Európa, Fond InvestEU, ReactEU, mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany (RescEU), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV) a Fond na spravodlivú transformáciu.

¹⁰ Komisia od polovice roka 2021 vyplatila na podporu nástroja NextGenerationEU sumu 469,3 mld. EUR. Táto suma zahŕňa 237,5 mld. EUR vo forme grantov a 155,9 mld. EUR vo forme úverov pre členské štáty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a 75,8 mld. EUR na programy nástroja NextGenerationEU riadené na úrovni EÚ. Z celkovej sumy 469,3 mld. EUR na podporu nástroja NextGenerationEU sa 452,8 mld. EUR financovalo prostredníctvom emisie dlhu. Ďalšie výdavky na nástroj NextGenerationEU vo výške 16,4 mld. EUR sa financovali z iných zdrojov [t. j. zo systému obchodovania s emisiami (ETS) a z pobrexítvej adaptačnej rezervy (BAR)].

Z emisie dlhopisov EÚ sa v druhom polroku 2025 zároveň financoval úver v rámci makrofinančnej pomoci vo výške 250 mil. EUR pre Jordánsko, úver v rámci Nástroja na podporu reforiem a rastu vo výške 18,9 mil. EUR pre Moldavsko a úvery vo výške 65,8 mil. EUR v rámci Nástroja na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán pre Albánsko, Severné Macedónsko a Čiernu Horu.

SPLÁTKY

Lotyšsko splatilo v októbri 2025 poslednú splátku vo výške 200 mil. EUR z podpory platobnej bilancie, ktorú získalo v rokoch 2009 až 2010.

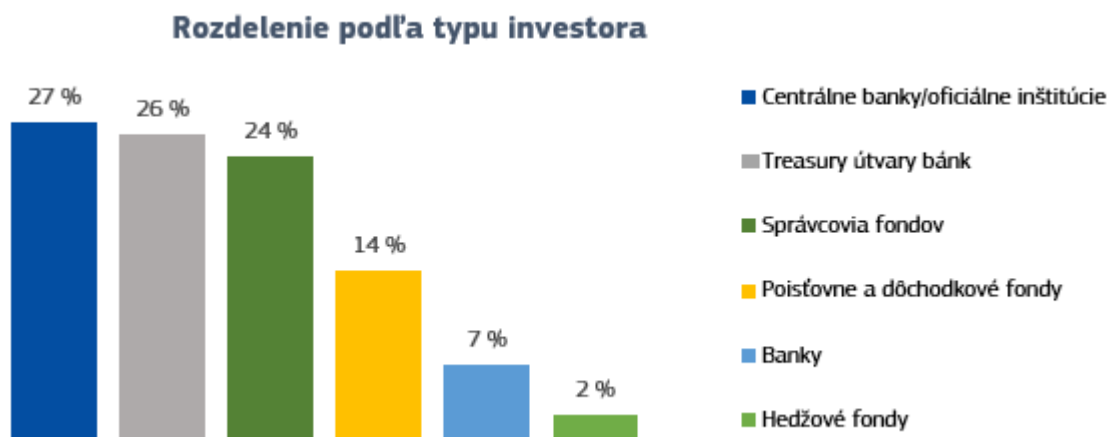
Členské štáty uskutočnili v novembri 2025 prvé splátky istiny v rámci programu SURE. Deväť členských štátov splatilo celkovo 8 mld. EUR. Konečné splátky sú naplánované na rok 2050.

Portugalsko v decembri 2025 predčasne splatilo 2,5 mld. EUR z úveru z EFSM, ktorý získalo v rokoch 2011 až 2014. Nemalo to vplyv na dlhopisy emitované na financovanie vyplatených úverov z EFSM, keďže splácanie sa uskutočnilo v hotovosti na pokrytie príslušných záväzkov Komisie. Získané finančné prostriedky sa tak pridali do združeného súboru financovania Komisie v rámci jednotného prístupu k financovaniu, ktorý sa má použiť pri ďalších programoch finančnej podpory. V súčasnosti zostáva nesplatených 19,8 mld. EUR v podobe úverov z EFSM (poskytnutých Portugalsku a Írsku), pričom konečná splátka je aktuálne naplánovaná na rok 2042.

DOPYT INVESTOROV A LIKVIDITA NA SEKUNDÁRNOM TRHU

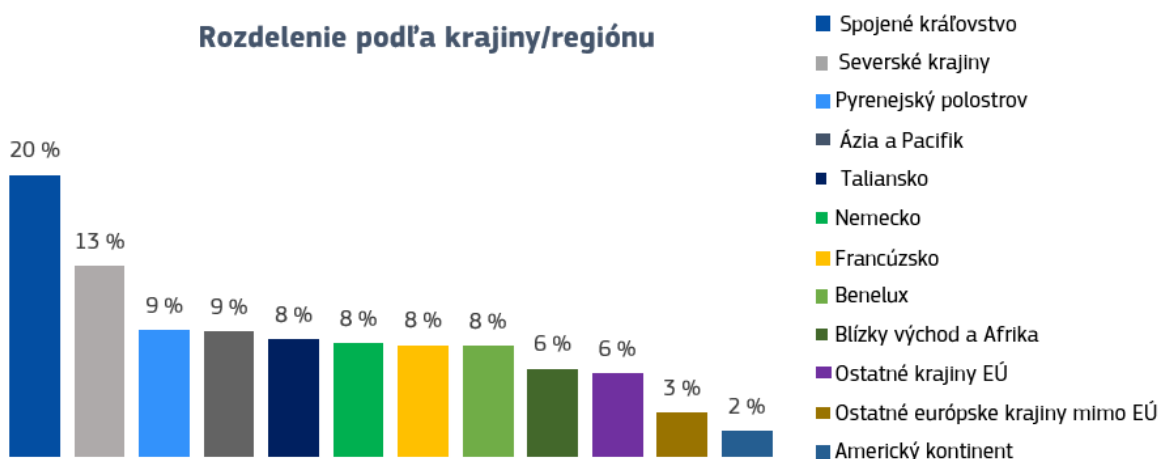
Nadalej pretrvával dopyt po emisiách dlhopisov EÚ zo strany vyváženej a diverzifikovanej celosvetovej základne investorov.

Graf 3: Investori pri syndikovaných transakciách vykonaných v druhom polroku 2025 podľa typu investora

V druhom polroku 2025 bolo 38 % dlhopisov EÚ, ktoré sa emitovali prostredníctvom syndikácie, nakúpených investormi, ktorí majú zvyčajne dlhšie investičné horizonty (t. j. správcovia fondov, poisťovne a dôchodkové fondy). Centrálne banky a oficiálne inštitúcie, ktoré spravidla uprednostňujú investície do dlhopisov so splatnosťou do 10 rokov, sa podieľali približne na 27 % syndikovaných emisií dlhopisov EÚ a zároveň boli najväčším samostatným zdrojom dopytu. V porovnaní s prvým polrokom 2025 sa podiel centrálnych bánk a oficiálnych inštitúcií mierne zvýšil, zatiaľ čo podiel poisťovní a dôchodkových fondov sa mierne znížil, a to pravdepodobne v dôsledku o niečo kratšej splatnosti dlhopisov emitovaných v druhom polroku 2025.

Graf 4: Investori pri syndikovaných transakciách vykonaných v druhom polroku 2025 podľa krajiny/regiónu

Investori so sídlom v EÚ sa v druhom polroku 2025 podieľali na 55 % investícií do syndikácie dlhopisov EÚ, a to v porovnaní so 66 % v prvom polroku 2025. Nárast investorov z krajín mimo EÚ možno pripísať najmä medzinárodným investorom z Ázie (9 % v druhom polroku 2025 oproti 5 % v prvom polroku 2025) a z Blízkeho východu a Afriky (6 % v druhom polroku 2025 oproti 2 %

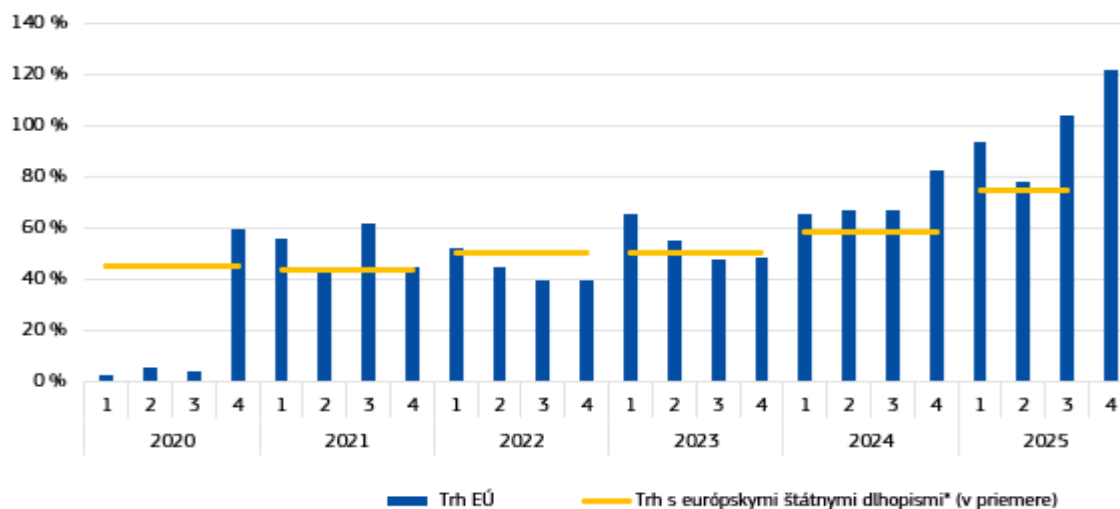
v prvom polroku 2025). Percentuálny podiel medzinárodných investorov pôsobiacich v Spojenom kráľovstve zostal stabilný na úrovni zhruba 20 %. Zvyšok pochádzal z európskych krajín mimo EÚ, ako sú Nórsko a Švajčiarsko.

Napriek turbulentnému trhovému prostrediu zostalo nové emisné ážio¹¹, ktoré investori požadujú ako koncesiu, keď EÚ emituje dlhopisy prostredníctvom syndikácie, v druhom polroku 2025 na nízkej úrovni s priemerom približne 1,65 základného bodu. To zodpovedalo priemernému novému emisnému ážiu 1,6 základného bodu v prvom polroku 2025 a ážiu iných emitentov pri porovnateľných transakciách (podľa veľkosti a splatnosti).

Likvidita na sekundárnom trhu s dlhopismi EÚ sa ďalej zlepšila a bola podporená systémom opatrení týkajúcich sa ponúk (zavedeným od novembra 2023), v rámci ktorého sú primárni dileri EÚ nabádaní k tomu, aby na najväčších elektronických obchodných platformách s dlhopismi uvádzali spoľahlivé ceny dlhopisov EÚ. Absolútny obrat dlhopisov EÚ predstavoval v druhom polroku 2025 sumu 1 531 mld. EUR, a to v porovnaní s 833 mld. EUR v druhom polroku 2024.

Trhový prístup Komisie, pri ktorom sa využívajú existujúce série a zároveň sa pravidelne vytvárajú nové, posilnil likviditu krivky dlhopisov EÚ. V druhom polroku 2025 sa zaviedli nové 5-ročné, 7-ročné, 15-ročné a 30-ročné série. V dôsledku toho dosahovala priemerná nesplatená suma za dlhopis EÚ na konci roka 2025 približne 16 mld. EUR.

Graf 5: Štvrťročný obrat na sekundárnom trhu s dlhopismi EÚ a európskymi štátnymi dlhopismi (v % nesplateného objemu)

Zdroj: Európska komisia na základe údajov od podvýboru Hospodárskeho a finančného výboru pre trhy so štátnymi cennými papiermi v EÚ (ESDM).

Pozn.: Na tomto grafe trh s európskymi štátnymi dlhopismi zahŕňa dlhopisy emitované štátmi eurozóny, Európskym fondom finančnej stability a Európskym mechanizmom pre stabilitu. Údaje za tretí a štvrtý štvrťrok 2025 ešte nie sú k dispozícii.

4. Náklady na financovanie a náklady na riadenie likvidity

NÁKLADY NA FINANCOVANIE

¹¹ Nové emisné ážio je ážio, ktoré emitent platí, aby presvedčil investorov, aby kúpili jeho dlhopisy na primárnom trhu, a nie na sekundárnom trhu.

Metodika alokácie nákladov v rámci diverzifikovanej stratégie financovania prepája náklady na financovanie účtované prijímateľom (prijímateľom prostriedkov z rozpočtu EÚ alebo prijímateľom úverov) s podmienkami dosiahnutými na trhu pri financovaní vyplácania prostriedkov¹². Náklady spojené s vypožičiavaním si prostriedkov sa navyše podľa tejto metodiky alokujú na základe programu.

Náklady na financovanie platieb v rámci nástroja NextGenerationEU v období od júna do decembra 2025 („ČÚ9“ v nasledujúcej tabuľke) odhadujú na 3,32 %, čo je v porovnaní s 3,24 % za predchádzajúce šesťmesačný časový úsek zvýšenie. Ku koncu decembra 2025 sa náklady na financovanie vyplatených prostriedkov v rámci ostatných programov pohybovali v rozmedzí od 2,70 % do 2,80 %, s výnimkou úveru v rámci makrofinančnej pomoci+ a úveru v rámci makrofinančnej pomoci pre Ukrajinu, ktorý je súčasťou iniciatívy skupiny G7 ERA, ktoré mali náklady na financovanie na úrovni 3,15 % a 2,54 %.

Rozdiely v nákladoch na financovanie medzi programovými komponentmi odrážajú charakteristiky programov, ako sú napríklad rozdiely v priemernej splatnosti nástrojov vypožičiavania si prostriedkov¹³.

Graf 6: Náklady na financovanie

NextGenerationEU	ČÚ1	ČÚ2	ČÚ3	ČÚ4	ČÚ5	ČÚ6	ČÚ7	ČÚ8	ČÚ9
	0,15 %	1,57 %	2,68 %	3,24 %	3,58 %	3,19 %	3,05 %	3,24 %	3,32 %

Nástroj na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán	ČÚ1	ČÚ2
	2,85 %	2,72 %

Ukrajina	Nástroj pre Ukrajinu	Makrofinančná pomoc+	Makrofinančná pomoc pre Ukrajinu (G7 ERA)
	2,76 %	3,15 %	2,54 %

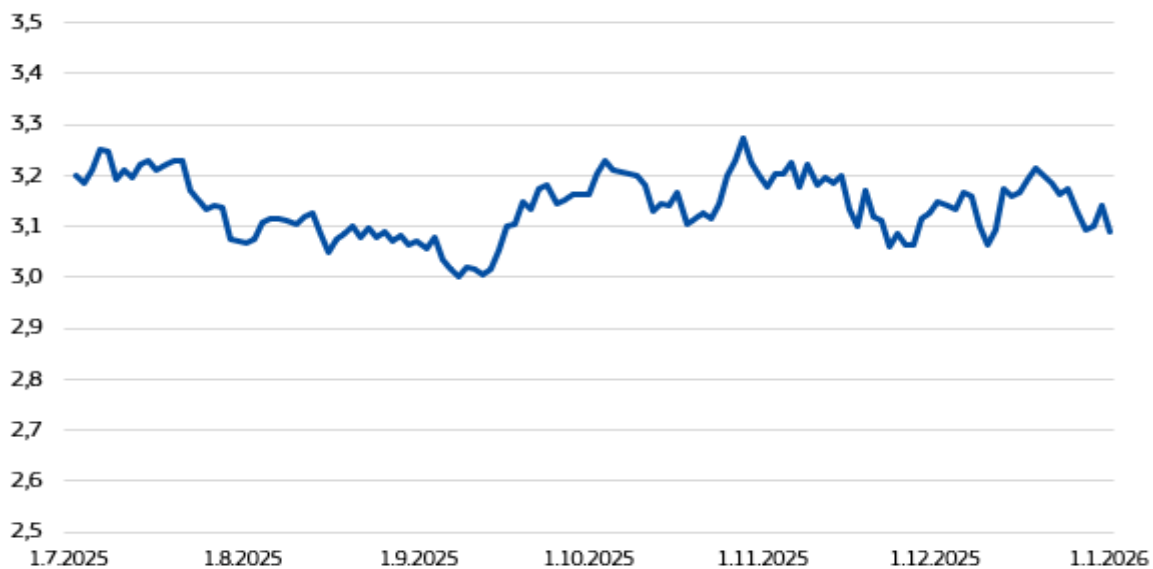
¹² V rámci nástroja NextGenerationEU sa vzniknuté náklady na úroky alokujú rozpočtu EÚ a členským štátom prijímajúcim úvery v súlade s metodikou stanovenou vo vykonávacom rozhodnutí Komisie (EÚ) 2021/1095 a v jeho nástupníckych vykonávacích rozhodnutiach Komisie (EÚ) 2022/9701 a (EÚ) 2024/1974. V tejto metodike sa rozlišujú tri rôzne kategórie nákladov: i) náklady na financovanie nenávratnej podpory a vyplácania úverov vypočítané pre šesťmesačné časové úseky; ii) náklady na držbu a riadenie likvidity a iii) administratívne náklady. Rozdelenie na jednotlivé programy je možné od nadobudnutia účinnosti vykonávacieho rozhodnutia Komisie (EÚ, Euratom) 2024/1974 v druhom polroku 2024. Aby sa predišlo retroaktívnemu účinku, programy, ktoré sa financovali a v prípade ktorých boli prostriedky vyplatené pred zavedením tejto metodiky (napríklad úvery pre Ukrajinu v rámci makrofinančnej pomoci+ a výnimočné preklenovacie financovanie v rámci Nástroja pre Ukrajinu), zostávajú spojené s operáciami vypožičiavania si prostriedkov a poskytovania úverov v rámci nástroja NextGenerationEU na základe jednotného prístupu k financovaniu.

¹³ Napríklad nástroj NextGenerationEU má v súčasnosti dlhšiu priemernú splatnosť financovania než iné programy, a to z dôvodu štruktúry osobitného dočasného stropu „vlastných zdrojov“, ktorý sa vzťahuje na profil splácania nástroja NextGenerationEU. Dlhopisy emitované na financovanie grantov NextGenerationEU majú zvyčajne dlhšiu splatnosť, aby sa rozpočtové prostriedky, ktoré sa použijú na splatenie grantov NextGenerationEU, mohli rozložiť v priebehu času.

Iné krajiny	Makrofinančná pomoc pre Egypt	Makrofinančná pomoc pre Jordánsko	Nástroj na podporu reforiem a rastu pre Moldavsko
	2,76 %	2,79 %	2,73 %

Zmeny v nákladoch na financovanie odrážajú aj prevládajúce trhové podmienky, ktoré sa časom menia a ovplyvňujú náklady spojené s vypožičiavaním si prostriedkov v prípade emisií EÚ. Úrokové sadzby boli v druhom polroku 2025 v dôsledku hospodárskej a finančnej neistoty nestále. Úroková sadzba 10-ročných dlhopisov EÚ sa počas šesťmesačného obdobia pohybovala v rozpätí od 3,00 % do 3,27 % a skončila na úrovni 3,20 %. Výnosové rozpätia medzi EÚ a väčšinou emitentov európskych štátnych dlhopisov sa znížili, pričom rozpätie 10-ročných úrokových sadzieb medzi dlhopismi EÚ a košom nemeckých/francúzskych štátnych dlhopisov v pomere 50/50 kleslo z približne 5 bázických bodov na začiatku šesťmesačného obdobia na -1 bázický bod v decembri 2025.

Graf 7: Výnosy z 10-ročných dlhopisov EÚ

NÁKLADY NA RIADENIE LIKVIDITY

Likvidita v držbe dosahovala v druhom polroku 2025 v priemere 77,4 mld. EUR, čo predstavuje nárast zo 71,1 mld. EUR v prvom polroku. Odlevy dosiahli vrchol v lete, keď v auguste došlo k odlevu 46 mld. EUR, čím sa likvidita v držbe na konci augusta znížila na 54,0 mld. EUR, a na konci roka, keď v decembri došlo k odlevu 23 mld. EUR, v dôsledku čoho hotovostný zostatok k 31. decembru 2025 dosiahol 65,2 mld. EUR.

Tento nárast priemernej likvidity v držbe odrážal okrem očakávaného vyplácania prostriedkov v rámci nástroja SAFE aj potrebu zachovať vysoký celkový objem vypožičaných prostriedkov na splnenie značných požiadaviek na financovanie v poslednom roku nástroja NextGenerationEU, pričom vyplácanie sa uskutočňovalo s väčším oneskorením, než sa pôvodne predpokladalo. Kľúčom k zabezpečeniu najlepších trhových podmienok a predvídateľnosti pre investorov je pravidelný a predvídateľný harmonogram emisií.

Komisia investovala v priemere zhruba 75 % voľného hotovostného zostatku do termínovaných vkladov a reverzných (repo) transakcií s cieľom znížiť záporný prenos spojený s hotovostným zostatkom. Tým sa vytvorila dodatočná návratnosť vo výške 20 až 25 bázičných bodov, čo zodpovedá 85 mil. EUR ročne, z toho približne 70 mil. EUR v druhom polroku 2025. Celkovo predstavovali čisté náklady na riadenie likvidity v druhom polroku 2025 zhruba 295 mil. EUR¹⁴, a to v porovnaní s čistými nákladmi na likviditu v držbe vo výške 195 mil. EUR v prvom polroku 2025.

5. Ďalšie míľniky v druhom polroku 2025

SPRÁVA O ALOKÁCII ZO ZELENÝCH DLHOPISOV NGEU A ICH VPLYVE ZA ROK 2025

Komisia 9. decembra 2025 uverejnila štvrtú výročnú [správu o alokácii zo zelených dlhopisov NextGenerationEU a ich vplyve](#) v rámci svojho hlavného programu zelených dlhopisov NGEU.

V správe, v ktorej sa poskytujú každoročne aktualizované informácie o použití výnosov a vplyve investícií financovaných zo zelených dlhopisov NGEU na klímu, sa odhaduje, že tieto investície pomohli zabrániť 14 mil. ton emisií CO₂ ročne. To predstavuje exponenciálny nárast skutočného zabraňovania emisiám skleníkových plynov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi (nárast z 1,5 mil. ton ekvivalentu CO₂ ročne v roku 2024 a z 224 143 ton ekvivalentu CO₂ ročne v roku 2023). Odráža to aj predĺžené obdobie realizácie projektov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Správa zároveň obsahuje aktualizované informácie o alokácii výnosov a o zosúladení taxonómie EÚ s opatreniami financovanými prostredníctvom zelených dlhopisov NGEU. Po prvýkrát sú v nej zahrnuté aj informácie o tom, ako sú zelené dlhopisy NGEU zosúladené s príslušnými kategóriami NACE¹⁵. Nová grafika pomáha sprístupniť výsledky širšej verejnosti.

Keďže rok 2026 bude posledným rokom vyplácania prostriedkov v rámci nástroja NGEU, v správe sa takisto zdôrazňuje, že všetky ďalšie emisie zelených dlhopisov NGEU (ktoré v súčasnosti predstavujú 78,5 mld. EUR) budú závisieť od toho, ako členské štáty pokročia v realizácii a vo vykazovaní výdavkov súvisiacich s klímou v rámci plánov obnovy. Komisia môže pokračovať v emitovaní zelených dlhopisov NGEU po roku 2026 počas plánovanej fázy refinancovania programu NextGenerationEU, ale je to podmienené včasným a uspokojivým vykazovaním výdavkov členskými štátmi¹⁶.

6. Výhľad týkajúci sa emisií na prvý polrok 2026

V roku 2026 budú vyplatené mimoriadne vysoké celkové sumy v rámci rôznych politík financovaných z programu emisie dlhopisov EÚ.

¹⁴ Niektoré krátkodobé investície dosiahnu splatnosť v prvom polroku 2026. V súlade s príslušnými normami sa v sume približne 295 mil. EUR nezohľadňujú žiadne výnosy z týchto podielov, ale sú v nej zahrnuté zisky investované v prvom polroku 2025, ktoré dosiahli splatnosť v druhom polroku 2025. Podľa aktuálneho princípu by čisté náklady na riadenie likvidity za druhý polrok 2025 mali predstavovať zhruba 385 mil. EUR.

¹⁵ Štatistická klasifikácia ekonomických činností v Európe.

¹⁶ Komisia takisto poskytuje pravidelne aktualizované informácie prostredníctvom online [prehľadu zelených dlhopisov NGEU](#).

Rok 2026 je okrem iného posledným rokom vyplácania prostriedkov členským štátom EÚ v rámci nástroja NextGenerationEU. V rámci tohto programu sa už vyplatilo 469,3 mld. EUR (väčšinou financovaných z vypožičiavania si prostriedkov), ale čerpanie zvyšných finančných prostriedkov bude závisieť od včasnej realizácie národných plánov obnovy a odolnosti členských štátov, pričom konečný termín podávania záverečných žiadostí o platbu je 30. september 2026.

Zároveň sa začne s vyplácaním prostriedkov v rámci nového programu SAFE, počnúc predbežným financovaním až do výšky 15 %. Financovanie z operácií vypožičiavania si prostriedkov bude okrem toho potrebné na podporu susedstva EÚ a na refinancovanie splatných nesplatených dlhopisov s cieľom zabezpečiť bezproblémové riadenie dlhu. Výnosy z vypožičiavania si prostriedkov sa v roku 2026 použijú aj na financovanie nového úveru na podporu Ukrajiny vo výške 90 mld. EUR (ktorý sa má vyplatiť v rokoch 2026 až 2027), pri ktorom sa čaká na legislatívne schválenie v nadväznosti na politickú dohodu dosiahnutú na zasadnutí Európskej rady, ktoré sa konalo 18. decembra 2025.

Veľký objem potrieb financovania na rok 2026 sa odráža v pláne financovania na prvý polrok 2026, ktorý vypracovala Komisia, pričom sa kombinuje dlhodobé a krátkodobé financovanie. V prvom polroku 2026 sa plánuje emisia dlhopisov EÚ v objeme 90 mld. EUR. Toto plánovanie podlieha kalibrácii po potvrdení vyplácania prostriedkov v rámci nového úverového programu pre Ukrajinu.

Príloha: Ukazovatele vykonávania týkajúce sa využívania prostriedkov na plnenie cieľov Komisie v oblasti efektívnosti a účinnosti stanovených v zastrešujúcej stratégii riadenia dlhu

Prostriedky	Ukazovateľ	Hodnota v druhom polroku 2025 (ak sa neuvádza inak)	Komentár k vykonávaniu v druhom polroku 2025
Vykonávanie programu dlhopisov EÚ a) Pravidelné emisie v rámci celej krivky Pravidelné emisie dlhopisov EÚ (a zelených dlhopisov NextGenerationEU) vo všetkých splatnostiach v rámci celej krivky (do 30 rokov) s cieľom poskytnúť rôznym typom investorov investičné príležitosti, pričom ide o spôsob zachovania silného dopytu investorov, a tým aj flexibility pri určovaní objemu emisií a splatností pre jednotlivé transakcie na základe trhových podmienok.	<i>i) Rozdelenie programu emisie podľa splatností</i>	1 – 4 roky: 15 % 4 – 8 rokov: 39 % 8 – 12 rokov: 11 % 12 – 17 rokov: 13 % 17 – 23 rokov: 10 % 23 – 31 rokov: 12 %	Komisia v druhom polroku 2025 emitovala pravidelné dlhopisy s rôznymi lehotami splatnosti, aby v rámci krivky EÚ zabezpečila likviditu vo všetkých segmentoch. Transakcie financovania boli rozložené na šesťmesačné obdobie, aby sa zabezpečila pravidelná prítomnosť na trhu. V porovnaní s prvým polrokom 2025 sa uskutočnilo menej transakcií, keďže cieľ financovania v druhom polroku 2025 vo výške do 70 mld. EUR bol nižší než cieľ financovania v prvom polroku 2025 vo výške 90 mld. EUR. Počet transakcií a ich poradie boli podobné ako v druhom polroku 2024, keď bol cieľ financovania 65 mld. EUR. Emisie zelených dlhopisov boli nižšie než v prvom polroku 2025, čo odráža kalibráciu emisií zelených dlhopisov na zelené výdavky vykazované členskými štátmi.
	<i>ii) Včasná distribúcia emisií</i>	Štyri syndikácie a šesť aukcií dlhopisov, teda aspoň jedna emisia mesačne.	
	<i>iii) Emisie zelených dlhopisov¹⁷</i>	3,4 mld. EUR navýšením dlhopisov EÚ splatných v rokoch 2033 a 2048.	
b) Dosiahnutie správnej rovnováhy aukcií a syndikácií Používanie rôznych techník financovania v náležitej rovnováhe v závislosti od celkových objemov emisií a trhových podmienok s cieľom riadiť riziká vyplývajúce z vykonávania, zlepšiť likviditu na sekundárnom trhu a znížiť náklady spojené s vypožičiavaním si prostriedkov.	<i>i) Rozdelenie aukcií/syndikácií v %</i>	46 % emisií dlhopisov prostredníctvom aukcie.	Komisia v druhom polroku 2025 emitovala 46 % dlhopisov EÚ prostredníctvom aukcie, čo je vyšší podiel než v prvom polroku 2025 (41 %) a druhom polroku 2024 (42 %).
c) Zriadenie veľkých a likvidných referenčných dlhopisov Navýšenie dlhopisov EÚ, aby sa	<i>i) Emisie prostredníctvom nových dlhopisov v porovnaní s objemom emitovaným</i>	<ul style="list-style-type: none"> • 22 mld. EUR prostredníctvom nových dlhopisov • 45 mld. EUR 	Komisia použila transakcie na využitie existujúcich zdrojov financovania, pričom dve tretiny (67 %) objemu financovania sa zmobilizovali pomocou navýšenia na podporu likvidity cenných papierov EÚ.

¹⁷

Ďalšie informácie o zelených dlhopisoch NextGenerationEU: [Prehľad zelených dlhopisov NGEU](#).

Prostriedky	Ukazovateľ	Hodnota v druhom polroku 2025 (ak sa neuvádza inak)	Komentár k vykonávaniu v druhom polroku 2025
nesplatený objem rôznych sérií dostal na úroveň úmernú veľkým a likvidným referenčným sériám.	<i>prostredníctvom navýšenia</i>	prostredníctvom navýšenia	Zaviedli sa nové série financovania, ktorých cieľom je poskytnúť trhu nové referenčné série, podľa potreby na výnosovej krivke a na základe odporúčaní primárnych dilerov EÚ. V druhom polroku 2025 sa zaviedli nové 5-ročné, 7-ročné, 15-ročné a 30-ročné dlhopisy. Priemerná nesplatená suma za dlhopis zostala do konca decembra 2025 na úrovni približne 16 mld. EUR, čím sa zabezpečila neustála likvidita dlhopisov.
	<i>ii) Rýchlosť navýšenia nových dlhopisov¹⁸</i>	Približne tri mesiace	
	<i>iii) Priemerný objem nesplatených dlhopisov¹⁹</i>	Približne 16 mld. EUR	
	<i>iv) Obrat vo vzťahu k objemu emisie</i>	Zhruba 218 % v druhom polroku 2025 oproti 162 % v prvom polroku 2025 a 144 % v druhom polroku 2024	
	<i>v) Absolútny obrat</i>	1 531 mld. EUR v druhom polroku 2025 v porovnaní s 833 mld. EUR v druhom polroku 2024	
d) Riadenie profilu splatnosti emisií dlhopisov EÚ s náležitým ohľadom na: <ul style="list-style-type: none"> dočasný dodatočný manévrovací priestor (na vypožičanie si prostriedkov súvisiace s nástrojom NextGenerationEU) a trvalý manévrovací priestor (pre nástroj makrofinančnej pomoci+) v rámci rozpočtu EÚ, budúce splácanie vyplatených prostriedkov v ktoromkoľvek danom roku, stabilné budúce potreby obnovenia, potrebu chrániť rating EÚ s cieľom zabezpečiť nízke náklady spojené s vypožičiavaním si prostriedkov 	<i>i) Priemerná splatnosť emisie</i>	Približne 12 rokov	V druhom polroku 2025 mali emisie dlhopisov EÚ priemernú splatnosť 12 rokov. Odráža to potrebu rozložiť profil splácania v priebehu času a zároveň prilákať investorov k transakciám na primárnom trhu EÚ. Priemerná splatnosť zostala pod maximálnou priemernou splatnosťou 17 rokov stanovenou v ročnom rozhodnutí o vypožičaní si prostriedkov na rok 2025. Vážený priemerný čas do splatnosti nesplateného dlhu sa mierne skrátil (priblížil sa k 11 rokom, keď klesol pod hranicu 11,5 roka v prvom polroku 2025), čo bolo spôsobené profilom emisie a postupným skracovaním splatnosti existujúceho dlhu. Profil krátkodobého refinancovania sa zvýšil z menej ako 10 % na menej ako 12 %, zatiaľ čo profil strednodobého
	<i>ii) Priemerný čas do splatnosti nesplateného dlhu</i>	Približne 11 rokov	
	<i>iii) Krátkodobé refinancovanie, t. j. percentuálny podiel objemu nesplatených dlhopisov a poukážok splatných v nasledujúcich 12 mesiacoch</i>	Menej ako 12 %	
	<i>iv) Refinancovanie v strednodobom horizonte, t. j.</i>	Približne 37 %	

¹⁸

Na základe priemerného počtu mesiacov medzi novou emisiou a prvým navýšením pri zohľadnení nových sérií navýšených počas prvého polroka 2025.

¹⁹

Nesplatené dlhopisy v pomere k počtu dlhopisov na konci druhého polroka 2024 na základe dlhopisov emitovaných v rámci diverzifikovanej stratégie financovania.

	Prostriedky	Ukazovateľ	Hodnota v druhom polroku 2025 (ak sa neuvádza inak)	Komentár k vykonávaniu v druhom polroku 2025
	z dlhodobého hľadiska a silný dopyt zo strany jej základne hlavných investorov.	<i>percentuálny podiel objemu nesplatených dlhopisov a poukážok splatných v nasledujúcich piatich rokoch</i>		refinancovania zostal stabilný na úrovni približne 37 %, čo odráža minulé emisie a profil splácania.
Vykonávanie programu poukážok EÚ	Pravidelná emisia poukážok EÚ so splatnosťou do jedného roka prostredníctvom aukcie s cieľom prilákať ďalších investorov (alebo dodatočne portfóliá existujúcich investorov) a podporiť riadenie likvidity.	i) <i>Nesplatený objem poukážok EÚ</i>	Približne 37 mld. EUR	Nesplatený dlh v rámci programu poukážok EÚ sa počas tohto obdobia zvýšil z približne 30 mld. EUR na úroveň zhruba 37 mld. EUR. Tento nárast dopĺňa emisie dlhopisov EÚ a poskytuje dodatočnú flexibilitu v obdobiach najväčšieho vyplácania prostriedkov.
		ii) <i>Počet aukcií poukážok EÚ</i>	10	
Riadenie likvidity	Riadenie zoskupenia likvidity na základe platobných záväzkov, potrieb vyplácania a nákladov na hotovostnú rezervu s náležitým ohľadom na prevládajúce trhové podmienky.	i) <i>Počet neuskutočnených platieb z dôvodu nedostatku likvidity</i>	Žiadne	Komisia uspokojila všetky potreby vyplácania a počas druhého polroka 2025 sa uskutočnili všetky vyrovnania.
Sieť primárnych dilerov	Prilákanie širokého okruhu finančných inštitúcií, ktoré preukazujú pevné odhodlanie podporovať emisie EÚ.	i) <i>Počet inštitúcií, ktoré podpísali upisovacie záväzky týkajúce sa transakcií za posledných šesť mesiacov</i>	16 (v porovnaní s 19 v prvom polroku 2025)	Komisiu naďalej podporovali primárni dileri EÚ a rotácia v rámci syndikácií pomohla Komisii čo najlepšie využiť všetky banky oprávnené byť súčasťou syndikátu.
Komunikácia s rôznymi zainteresovanými stranami na trhu a s porovnateľnými emitentmi	Zachovanie a budovanie dôvery základne investorov, účastníkov trhu a porovnateľných emitentov s cieľom podporiť dopyt po dlhu EÚ a zlepšiť chápanie dynamiky trhu a potrieb investorov zo strany EÚ.	i) <i>Odchýlky od vopred oznámených harmonogramov uverejňovania plánov financovania</i>	Žiadne	Komisia udržiavala pravidelnú a predvídateľnú komunikáciu s trhmi v súlade s predchádzajúcimi oznámeniami. Alokácie sa v prvom polroku 2025 znížili približne o 3 mld. EUR, čo odrážalo podmienky financovania v aukciách dlhopisov a konečné potreby financovania. Komisia pravidelne uverejňovala štatistiky o investoroch a jej diverzifikovaná základňa investorov naďalej rástla.
		ii) <i>Odchýlka od objemov oznámených v pláne financovania</i>	Približne 3 mld. EUR alebo menej ako 5 % (podobne ako v prvom polroku 2025).	
		iii) <i>Štatistika o rozdelení investorov</i>	Podľa typu: centrálne banky/oficiálne inštitúcie 27 %, správcovia fondov, 24 %, treasury útvary bánk 36 %, poisťovne a dôchodkové fondy 14 %, banky	

Prostriedky	Ukazovatel	Hodnota v druhom polroku 2025 (ak sa neuvádza inak)	Komentár k vykonávaniu v druhom polroku 2025
		7 %, hedžové fondy 2 % Podľa krajiny/regiónu: Spojené kráľovstvo 20 %, severské krajiny 13 %, Francúzsko 8 %, Benelux 8 %, Taliansko 8 %, Ázia a Pacifik 9 %, Nemecko 8 %, Pyrenejský polostrov 9 %, ostatné krajiny EÚ 6 %, iné európske krajiny mimo EÚ 3 %, americký kontinent 2 %, Blízky východ a Afrika 6 %	